

8. pielikums

**Informatīvais materiāls sabiedrībai
par rīcību rūpnieciskās avārijas gadījumā un paredzētajiem
aizsardzības pasākumiem
SIA "Baltic Agro" Jelgavas servisa centrā**

Informatīvais materiāls sabiedrībai

Par rīcību rūpnieciskās avārijas gadījumā un paredzētajiem aizsardzības pasākumiem
SIA "Baltic Agro" Jelgavas servisa centrā.

2023. gads

Šī informatīvā materiāla mērķis ir informēt SIA "Baltic Agro" Jelgavas servisa centra apkārtņē dzīvojošos iedzīvotājus un tuvumā izvietoto uzņēmumu darbiniekus par iespējamo apdraudējumu un nepieciešamo rīcību avārijas gadījumā objekta teritorijā, kā arī paredzētajiem aizsardzības pasākumiem.

Informatīvais materiāls izstrādāts atbilstoši 01.03.2016. Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumu Nr. 131 "Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi" (turpmāk MK noteikumi Nr.131) 69. punktam un ietver visas šim dokumentam MK noteikumu Nr. 131 7. pielikumā noteiktās prasības.

SIA "Baltic Agro" Jelgavas servisa centram, saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 131, ir izstrādāts objekta Drošības pārskats, kas iesniegta Vides pārraudzības valsts birojā, un Civilas aizsardzības plāns, kas saskaņots ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu. SIA "Baltic Agro" apliecina, ka Jelgavas servisam centram Raubēnos, Akmeņu ceļā 1 piemērotas MK noteikumu Nr. 131 prasības, kā arī apstiprina, ka objekta atbildīgā persona Valsts vides dienestā ir iesniegusi iesniegumu par bīstamajām ķīmiskajām vielām.

Informācija par objektu

Jelgavas servisa centrs (JSC) ir SIA "Baltic Agro" piederošs minerālmēslu un augu aizsardzības līdzekļu pieņemšanas, jaukšanas, uzglabāšanas un realizācijas objekts, kurš pašreizējā vietā darbojas kopš 1999. gada.

Atrašanās vieta

Akmeņu ceļš 1, Raubēni, Cenu pagasts, Ozolnieku novads, LV-3002.

Kontakti papildinformācijas iegūšanai

Tālr.: +371 67228851

e-pasts: info@balticagro.com

Plašāku informāciju par uzņēmumu ir pievienota uzņēmuma mājaslapā
<https://www.balticagro.lv/>

Informācija par ārpusobjekta civilās aizsardzības plānu pieejama Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta tīmekļvietnē
www.vugd.gov.lv

Atbildīgā persona

Atbildīgā persona MK noteikumu Nr. 131 prasību izpildei, civilās aizsardzības plāna īstenošanas sākšanai, rīcības koordinēšanai, avārijas bīstamības un seku samazināšanas pasākumu vadīšanai SIA "Baltic Agro" JSC, kā arī atbildīgā persona par sakariem ar valsts institūcijām, pašvaldības institūcijām, avārijas dienestiem un sadarbību ar minētajām institūcijām nevēlamu notikumu, rūpnieciskas avārijas vai tas tiešu draudu gadījumā ir:

SIA "Baltic Agro" Jelgavas servisa centra vadītājs E. Sviķis

Atbildīgā persona par seku likvidēšanas pasākumu veikšanu pēc rūpnieciskās avārijas un sakariem ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu nevēlama notikuma, rūpnieciskās avārijas vai tās tiešu draudu gadījumā un sadarbību ar operatīvajiem dienestiem ir:

SIA "Baltic Agro" ražošanas vadītājs A. Bērziņš.

Objekta darbības izklāsts

SIA "Baltic Agro" JSC nodarbojas ar minerālmēslu un augu aizsardzības līdzekļu uzglabāšanu un tirdzniecību. Augu aizsardzības līdzekļi tiek ievesti no Eiropas Savienības dalībvalstīm. Minerālmēslus importē no Eiropas Savienības un iespējam arī to piegāde no valstīm ārpus Eiropas Savienības.

Galvenie objekta pamatdarbības procesi ir:

- Minerālmēslu pieņemšana pa dzelzceļu;
- Minerālmēslu jaukšana un fasēšana;
- Minerālmēslu realizācija klientiem;
- Augu aizsardzības līdzekļu piegāde kravas automašīnās;
- Augu aizsardzības līdzekļu realizācija klientiem.

Nefasētos minerālmēslus objektā ievad ar dzelzceļa vagoniem, izber speciālā pieņemšanas vietā un ar lentas transportiera palīdzību nogādā noliktavā. Nefasēto minerālmēslu uzglabāšana notiek 6 atsevišķos ar betona sienu nodalītos apcirkņos. Amonija nitrāta minerālmēslu uzglabāšanai var izmantot divus no šiem apcirkņiem.

Fasētos minerālmēslus ievad ar dzelzceļa vagoniem vai autotransportu, izkrauj un novieto īslaicīgai uzglabāšanai cieta seguma laukumos vai noliktavā. Minerālmēslus fasētā veidā uzglabā ārpus noliktavas.

Minerālmēslu jaukšanai un fasēšanai minerālmēslu noliktavā novietota speciāla jaukšanas un fasēšanas iekārta. Minerālmēslu pārvietošanu un iekraušanu transportā veic ar mobilajām tehnikas vienībām – iekrāvējiem.

JSC darbībai ir sezonāls raksturs, kas saistīts ar minerālmēslu un augu aizsardzības līdzekļu izmantošanas sezonālītāti. Minerālmēslus ievad noliktavās un uzkrāj ziemas periodā no oktobra līdz februārim. Lielākais minerālmēslu daudzums objektā ir martā. Līdz ar gatavās produkcijas un izejvielu ieviešanu tiek veikta arī vajadzīgā sastāva minerālmēslu maisījumu sagatavošana. No marta mēneša līdz jūlija beigām visa produkcija tiek izvesta un augusta, septembra un daļēji arī oktobra mēnešos minerālmēslu noliktava praktiski ir tukša.

Augu aizsardzības līdzekļu noliktavā uzkrājums savu maksimumu sasniedz parasti aprīļa mēnesī, ieviešana sākas ar februāra otro pusī. Maija mēnesī parasti sākas produkcijas realizācija un līdz augustam pārsvarā visi augu aizsardzības līdzekļu tiek realizēti klientiem. Ziemas mēnešos augu aizsardzības līdzekļi noliktavās atrodas nelielos daudzumos.

Informācija par bīstamajām vielām

SIA "Baltic Agro" darbība saistīta ar amonija nitrāta saturošiem minerālmēsliem, kas atbilstoši MK noteikumu Nr. 131 1. pielikuma prasībām uzskatāmi par kvalificējošu bīstamu vielu.

Granulētus, nefasētus amonija nitrāta minerālmēslus objekta teritorijā paredzēts izvietot 2 betonētos apcirkņos, kuru katra maksimālā ietilpība 700 t, tomēr pamatā amonija nitrāta minerālmēsli tiek piegādāti fasētā veidā.

Pēdējo 10 gadu laikā nefasēta amonija nitrāta minerālmēsļu pārkraušana nav veikta.

Parasti amonija nitrāta minerālmēsli ir fasēti 500 kg maisos un tos uzglabā asfaltētā uzglabāšanas laukumā līdz 10 000 t. Amonija nitrāta minerālmēsli var tikt uzglabāti arī 40 un 50 kg maisos. Šos maisus uzglabā minerālmēsļu noliktavā atsevišķi izdalītā zonā.

Objektā atsevišķā noliktavā tiek uzglabāti fungicīdi, herbicīdi, insekticīdi u.c. augu aizsardzības līdzekļi, no kuriem daļai piemīt bīstamība iedarbībai uz apkārtējo vidi vai cilvēku.

Kvalificējošās bīstamās vielas raksturojums

Amonija nitrāta minerālmēsli

CAS Nr. 6484-52-2

Markējums:

H272: Var pastiprināt degšanu, oksidētājs.

H319: Izraisa nopietnu acu kairinājumu.

Fizikālās īpašības: Oksidējoša cieta viela – 3. kategorija. Amonija nitrāta (AN) minerālmēsli ir stabils ķīmiskais produkts, kas pats nerada paaugstinātu bīstamību. AN minerālmēsļu bīstamība var palielināties blakus apstākļu – ārēja siltumstarojuma iedarbības rezultātā, un tā var izpausties kā produkta ķīmiska sadalīšanās ar toksisku gāzu rašanos. AN kā tīrai vielai pastāv arī masas sprādziena potenciāls, taču minerālmēsli ir apstrādāti un tiek apsaimniekoti, lai pasargātu no apstākļiem, kas var veicināt sprādziena attīstību. Papildus tam pirms ieviešanas valstī AN minerālmēsliem tiek veikta detonācijas noturības pārbaude.

Objektā iespējamās avārijas:

AN minerālmēsli ir stabils ķīmiskais produkts, kas pats nerada paaugstinātu bīstamību. AN minerālmēsļu bīstamība var rasties blakus apstākļu - ugunsgrēka iedarbības rezultātā, un tās sekas var izpausties kā produkta ķīmiska sadalīšanās ar toksisku gāzu rašanos un izplatību.

Veicot riska novērtējumu, kā potenciālie avāriju ierosinātāji identificētas pārkraušanas operācijas, kurās piedalās iekrāvēji un kravas automašīnas, kas ir potenciālie ugunsgrēka avoti. Iekrāvēja vai kravas automašīnas aizdegšanās var veicināt ugunsgrēka attīstību un apdraudēt kraušanas procesā iesaistīto vielu apjomu. AN minerālmēsļu uzglabāšana tiek veikta noliktavā, līdz ar to arī noliktavas ugunsgrēka gadījumā iespējama minerālmēsļu sadalīšanās un toksisku gāzu izplatība.

Augu aizsardzības līdzekļi

Markējums:

H400: Ļoti toksisks ūdens organismiem

H226: Uzliesmojošs šķidrums

Fizikālās īpašības:

Augu aizsardzības līdzekļi, kuri klasificēti kā ūdens organismiem bīstamas vielas var radīt apdraudējumu apkārtējā vidē. Atsevišķi augu aizsardzības līdzekļi var būt uzliesmojoši un saistīti aizdegšanās risku.

Objektā iespējamās avārijas:

Augu aizsardzības līdzekļi ir iepakoti nelielos daudzumos līdz ar to nav paredzama liela apjoma noplūdes. Savukārt daudzu iepakojumu vienlaicīgas sabojāšanās un līdzekļu noplūšanas dabā iespējas ir mazas.

Darbības ar augu aizsardzības līdzekļiem, kas atbilst bīstamo vielu kategorijai – uzliesmojoši šķidrums, tiek veiktas salīdzinoši nelielos apjomos. Taču neveiksmīgu apstākļu sakritības gadījuma, ugunsgrēks augu aizsardzības līdzekļu noliktavā varētu izraisīt iepakojuma bojāšanu ar vielu izplūdi un līdzdalību ugunsgrēkā ar sadegšanas produktu izdalīšanos, kas var būt arī bīstami cilvēka dzīvībai.

Informācija par rūpnieciskās avārijas bīstamību un riska faktoriem

Iekšēji riska objekti JSC ir tehnoloģiskās iekārtas, kurās tiek veiktas darbības ar bīstamā ķīmiskā vielu – amonija nitrāta minerālmēsliem un tie ir:

- Dzelzceļa vagonu izkraušanas un iekraušanas vietas;
- Minerālmēslu transportieru sistēma;
- Minerālmēslu uzglabāšanas noliktavas un laukums;
- Minerālmēslu fasēšanas iekārta;
- Iekšējā transporta tehnika, kas veic minerālmēslu iekraušanu autotransportā.

Objektam veikts kvantitatīvs riska novērtējums, kurā apkopotā informācija par bīstamības faktoriem, kas varētu apdraudēt AN minerālmēslu drošību, norāda, ka kā nozīmīgākais faktors uzskatāma ārēja siltumstarojuma iedarbība, kas var izsaukt ne tikai minerālmēslu sadalīšanos, kas var būt saistīta ar toksisku gāzu izdalīšanos, bet arī, neveiksmīgu apstākļu sakritības gadījumā, novest pie vielas eksplozijas.

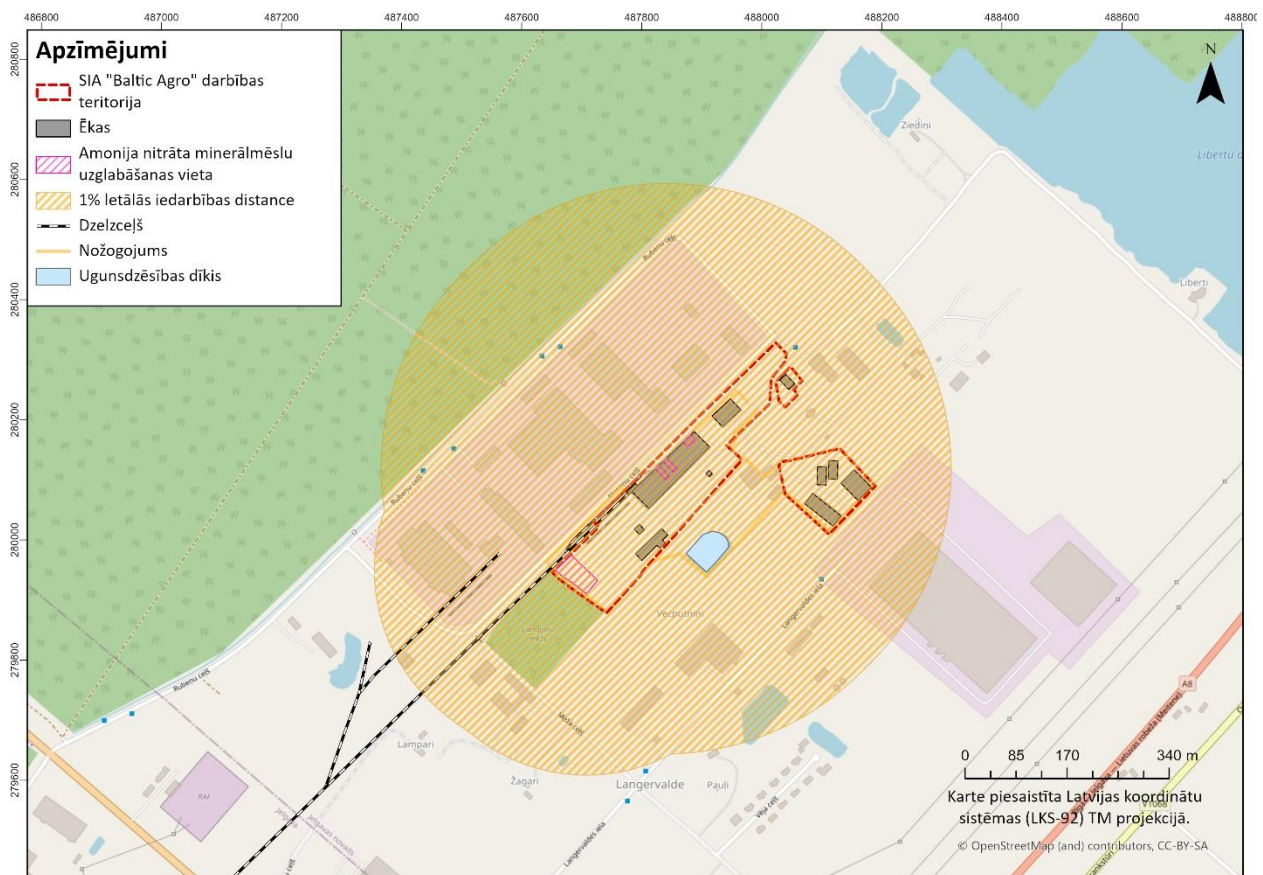
Ņemot vērā, ka SIA "Baltic Agro" JSC tiek pārkrauti tikai tādi AN minerālmēsli, kuri atbilst Eiropas parlamenta un padomes regulas (EK) Nr. 2003/2003, III pielikuma 2. punkta prasībām, riska novērtējumā nav iekļauts AN minerālmēslu sprādziena scenārijs.

AN minerālmēslu termiskās sadalīšanās procesos tiešu toksiskās iedarbības bīstamību rada slāpekļa oksīdi, avārijas seku iedarbība un tās izplatība novērtēta avārijas scenārijiem, kuros

sagaidāma slāpekļa dioksīda izdalīšanās. Slāpekļa dioksīda gāze nomāc elpošanas procesus. Gāzes iedarbība netieši izraisa asinsrites pavājināšanos un vājina skābekļa izdalīšanos no hemoglobīna.

Ar datorprogrammu Riskcurves veiktie aprēķini liecina, ka noliktavā esoša nefasētu amonija nitrāta minerālmēslu degšana SIA "Baltic Agro" JSC, nelabvēlīgu meteoroloģisku apstākļu gadījumā, varētu radīt cilvēka dzīvības apdraudējumu līdz 457m attālumā no avārijas vietas, bet kravas automašīnas ar AN minerālmēslu kravu ugunsgrēks radītu apdraudējumu līdz 302 m no avārijas vietas.

Tālāk redzamajā attēlā attēlota potenciāli apdraudētā teritorija ap JSC, kas raksturo tālāko 1 % letālās iedarbības attālumu, gan ugunsgrēka gadījumam AN minerālmēslu noliktavā, gan kravas automašīnas ugunsgrēka gadījumā. Apdraudētās zonas katrā avārijas situācijā atšķirsies un būs atkarīgas no meteoroloģiskajiem apstākļiem, iesaistīto bīstamo vielu daudzuma u.c. faktoriem. Apkārtnes iedzīvotāji un komersanti tiks brīdināti, atbilstoši faktiskajai avārijas attīstības gaitai.

Objektā ieficētajiem avārijas scenārijiem ir izstrādāti rīcības plāni avārijas ierobežošanai, kontrolei un eskalācijas nepieļaušanai, kas ietver informāciju par veicamajām rīcībām, personāla iesaisti un atbildību sadalījumu. Objektā izveidota sava glābšanas komanda, kura var tikt iesaistīta avārijas situācijās līdz operatīvo dienestu ierašanās brīdim.

Brīdināšana un rīcība rūpnieciskās avārijas gadījumā

Blakus esošo uzņēmumus par avārijas situāciju objekta teritorijā informēs, izmantojot telefonu. Ievērojot MK noteikumos Nr. 131 noteikto, glābšanas dienesta teritoriālā struktūrvienība – VUGD Zemgales reģiona brigādes Jelgavas daļa, ja nevēlams notikums radīs tiešus rūpnieciskās avārijas draudus, brīdinās apkārtnes iedzīvotājus un citus cilvēkus, kas atrodas rūpnieciskās avārijas iespējamās ietekmes zonā un sniegs informāciju par aizsardzības, drošības un pirmās palīdzības pasākumiem.

Rīcība atrodoties telpās

Saņemot brīdinājumu par ugunsgrēku vai lielu piedūmojumu:

- Aizveriet ārdurvis, iekšdurvis, logus, lai gaiss no ārpusē neieplūst telpās, noslēdziet vai izslēdziet ventilāciju un gaisa kondicionierus.
- Nepieciešamības gadījumā aizsargājiet elpošanas ceļus, izmantojiet ūdenī samērcētus vates un marles apsējus, citus vairakkārt salocītus apsējus no gaisa caurlaidīga materiāla vai respiratorus ar attiecīgiem filtriem, ja tādi ir Jūsu rīcībā.
- Ja iespējams, pārliecinieties, vai kaimiņi ir informēti par avāriju un prot atbilstoši rīkoties.

Rīcība atrodoties ārpus telpām

Sajūtot toksisku dūmu vai tvaiku smaku vai saņemot brīdinājumu:

- Nekavējoties dodieties projām no bīstamās zonas perpendikulāri vēja virzienam (tā, lai pūstu no sāniem)! Meklējiet patvērumu tuvākajā ēkā.
- Ja Jums ir apgrūtināta elpošana, izmantojiet jebkādas ūdenī samērcētus gaisa caurlaidīgus audumus un elpojiet caur tiem. Ja tas nav iespējams, aizmūriet elpu, vai veicat īsas, seklas ieelpas.

Evakuācija

Iedzīvotājus par evakuācijas nepieciešamību var informēt pa radio un televīziju, operatīvais transports ar skaļruņiem, kā arī operatīvo dienestu darbinieki. Evakuācijas gadījumā, ņemiet līdzi personu apliecinošus dokumentus, naudu un pirmās nepieciešamības priekšmetus. Pirms evakuācijas noslēdziet elektropadevi, gāzes un ūdens padevi. Paziņojiet kaimiņiem par izziņoto evakuācijas nepieciešamību un palīdziet bērniem, invalīdiem un vecākiem cilvēkiem sagatavoties evakuācijai.

Ārkārtas situācijās zvanīt uz vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru **112**

Avārijas gadījumā ievērojiet operatīvo dienestu rīkojumus, instrukcijas vai prasības!

SIA "Baltic Agro" apstiprina, ka objektā ir izveidota trauksmes un apziņošanas sistēma un noteikta kārtība, kādā saskaņā ar objekta Civilās aizsardzības plānu atbildīgā persona sadarbībā ar VUGD un citiem operatīvajiem dienestiem veic reaģēšanas pasākumus nevēlamu notikumu vai rūpnieciskās avārijas sekas samazināšanai, ierobežošanai vai likvidēšanai un uzņēmumā ir nepieciešamie resursi, lai nodrošinātu efektīvas rīcības avāriju lokalizācijai un likvidācijai.

Objektā ir paredzēti pasākumi ugunsgrēka izplatības ierobežošanai un nepieļaušanai, kā arī izstrādāti pasākumi, avārijas gadījumā radīto šķidrumu izplatības ierobežošanai.